



Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Бізнес-етика та соціальна відповідальність



Шифр та назва спеціальності
073 – Менеджмент

Інститут
ННІ Економіки, Менеджменту та
Міжнародного бізнесу

Освітня програма
Міжнародний бізнес

Кафедра
Менеджменту (204)

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Обов'язкова. Загальна підготовка

Семестр
2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники



Коптева Ганна Миколаївна

hanna.koptieva@khpi.edu.ua

д.е.н, професор, професор кафедри менеджменту НТУ "ХПІ"

автор і співавтор понад 250 наукових і методичних публікацій. Провідний лектор з дисциплін: «Основи наукових досліджень», «Управління стратегічними змінами», «Основи менеджменту», «Бізнес-етика і соціальна відповідальність» та інші
<https://web.kpi.kharkov.ua/mto/about/staff/kopteva-2/>

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на формування у майбутніх фахівців системи знань, що дозволяють успішно адаптуватися до середовища з метою професійного росту під час навчання, на роботі, у різних колективах, а також у процесі керівництва людьми, зокрема базових знань з теорії та практики ділової етики та соціальної відповідальності; набуття відповідних професійних компетенцій, що забезпечують соціально відповідальну поведінку з дотриманням різного роду етичних норм; розуміння системи цінностей, поглядів, норм поведінки ділових людей; розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів і технологій підвищення ефективності управління бізнесом завдяки правильному використанню менеджерами різних рівнів етичних принципів ведення бізнесу, моральних норм і стандартів та створення цілісної системи соціально-етичного управління бізнес-процесами в організації.

Мета та цілі дисципліни

Мета курсу – вивчення теоретичних і прикладних аспектів етики в бізнес-середовищі, та формування відповідного рівня соціальної і корпоративної відповідальності при здійсненні ділового спілкування.

Задачі курсу

надати студентам цілісну систему знань про актуальні проблеми сучасного етичного знання; методологію виокремлення моральної проблематики в реаліях економічної практики сьогодення. У результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але

й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях/аналітичних оглядах економічних практик та управлінських стратегій корпорацій/організацій на підставі етичних суджень, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню рівня моральної свідомості професіоналів у сфері бізнесу, засвоєнню ними моральних ціннісних орієнтацій та морально-нормативних стандартів бізнесу.

Формат занять

Лекції, практичні заняття. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком

Результати навчання

ПРО2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

ПРО4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

ПРО6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

ПРО7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

ПРО10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;

ПРО11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу;

ПРО12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з дисциплін Менеджмент організацій, Самоменеджмент, Лідерство

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Інтерактивні лекції з використанням мультимедійних технологій; на практичних і лабораторних заняттях дискусії, аналіз ситуацій, розв'язання завдань з використанням табличного процесора MS Excel, виконання індивідуальних і групових завдань.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Введення в бізнес-етику

1. Етичний кодекс бізнесу. Види і функції етичних кодексів. 2. Основні поняття професійної етики. 3. Види професійної етики. Професійні кодекси. 4. Основні принципи етики.

Тема 2. Значення відповідальності, соціальної відповідальності та корпоративної соціальної відповідальності (КСВ).

1. Соціальна відповідальність як складова сучасної моделі бізнесу. 2. Соціальна відповідальність як елемент корпоративної репутації. 3. Види соціальної відповідальності.

Тема 3. Еволюція концепції КСВ

1. Еволюція концепції соціальної відповідальності бізнесу. 2. Міжнародна піраміда КСВ. 3. Піраміда КСВ Керролла. 3. Еволюція ідей КСВ.

Тема 4. Інструментальний підхід до КСВ

1. Взаємозв'язок між соціальною відповідальною поведінкою компанії та її фінансовими показниками. 2. Підходи до розуміння соціальної політики підприємства. 3. М. Портер та М. Крамер «Створення спільної цінності». 4. М.Фрідман і Т.Левітт про соціальну відповідальність бізнесу.

Тема 5. Управління зацікавленими сторонами

1. Класифікації стейкхолдерів. 2. Принципи управління стейкхолдерами. 3. Етичні проблеми, що виникають при проведенні наукових досліджень. 4. Міжнародні стандарти взаємодії із заінтересованими сторонами.

Тема 6. Політичний підхід та інтегративний підхід до КСВ

1. Корпоративне громадянство. 2. Створення інтегрованої цінності. 3. Політичний підхід до КСВ. 4. Інтегративний підхід до КСВ.

Тема 7. Сталий розвиток

1. Глобальний договір ООН. 2. Цілі сталого розвитку. 3. Концепція сталого розвитку. 4. Особливості макроетики в Україні. 5. «Горизонтальна» і «вертикальна» етика бізнесу на макрорівні. 6. Етичні методи конкуренції.

Тема 8. Відповідальність перед працівниками

1. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі. 2. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ). 3. Забезпечення достойної праці у системі КСВ.

Тема 9. Відповідальність перед клієнтами

1. Складові зовнішньої відповідальності бізнесу. 2. Соціальна відповідальність бізнесу у розрізі об'єктів відповідальності. 3. Складові соціальної відповідальності перед споживачами.

Тема 10. Відповідальність перед суспільством

1. Розміри відповідальності компанії перед суспільством. 2. Вплив на навколишнє середовище організацій. Екологічний менеджмент як інструмент реалізації соціальної відповідальності

Тема 11. Комунікації у сфері КСВ. Звітність про сталий розвиток

1. Міжнародні стандарти звітності про сталий розвиток. 2. Вимірювання соціального впливу компанії. 3. Вплив КСВ на фінансові результати.

Тема 12. Оцінка показників КСВ

1. Вимірювання соціального впливу компанії. 2. Вплив КСВ на фінансові результати. 3. Індексні методики оцінки соціальної відповідальності бізнесу. 4. Показники оцінки СВІ на основі даних веб-сайтів

Теми практичних занять

Тема 1. Принципи ділової етики. Кодекси ділової поведінки та етики.

Опитування. Тестування.

Тема 2. Соціальна відповідальність індивідів, організацій, державних і наднаціональних утворень. Віхи еволюції КСВ. Піраміда Керролла.

Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку. Види соціальної відповідальності. Підстави соціальної відповідальності. Принципи соціальної відповідальності. Опитування. Тестування.

Тема 3. Стратегічна філантропія та створення спільної цінності.

Опитування. Тестування. Опрацювання наукової літератури.

Тема 4. Класифікації стейкхолдерів. Принципи управління стейкхолдерами.

Опитування. Тестування.

Тема 5. Корпоративне громадянство. Створення інтегрованої цінності.

Корпоративне громадянство у концепції сталого розвитку. Опитування. Тестування.

Тема 6. Глобальний договір ООН. Цілі сталого розвитку.

Концепція сталого розвитку. Опитування. Тестування.

Тема 7. Розміри відповідальності компанії перед працівниками. Розміри відповідальності компанії перед споживачами.

Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності. Опитування. Тестування. Опрацювання наукової літератури.

Тема 8. Розміри відповідальності компанії перед суспільством. Вплив організацій на навколишнє середовище.

Соціальна відповідальність бізнесу: поняття, типологія та чинники формування.

Тема 9. Зміст звітів про сталий розвиток.

Міжнародні стандарти звітності про сталий розвиток. Вимірювання соціального впливу компанії. Вплив КСВ на фінансові результати.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи не передбачені

Самостійна робота

Індивідуальне завдання виконується студентом як реферат за тематикою магістерської роботи. Обсяг реферату до 30 сторінок. Студент має зробити 10-хвилинну презентацію реферату на практичному занятті.

Література та навчальні матеріали

1. Баранівський В.Ф., Скворцова Т.Г. Етика бізнесу: Навчальний посібник. К.: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2017. 200 с.
2. *Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика.* Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.
3. Діловий етикет. Етика ділового спілкування. 2-ге вид. пер. і доп. Київ: «Альтерпрес», 2016. 368 с.
4. Беліченко А.Г., Воронкова В.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування. Навчальний посібник. Видавництво: Магнолія 2006, 2021. 312с.
5. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2015. 344 с.
6. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2015. 360 с.
7. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: Навч. посіб. К.: Кондор, 2018.
8. Пентилюк М.І., Маруніч І.І. та ін. Ділове спілкування та культура мовлення. Підручник. Вид-во: Центр навчальної літератури. 2019. 224с.
9. Радченко С.Г. Етика бізнесу. Практикум [Текст]: навч. Посібник. К.: КНТЕУ, 2015. 192 с.
10. Стовпець В.Г., Стовпець О.В., Гловаціка С.М. Корпоративна етика та психологія. Навчальний посібник. Херсон. Вид-во: Олді+, 2021. 236с.
11. Коптева Г., Козуб С. Соціальна відповідальність як сучасний принцип планування розвитку безпечного бізнесу в торгівлі. European Cooperation. Том 2. № 46. 2020. С 55–74. doi: <https://doi.org/10.32070/ec.v2i46.83>
12. Балджи М.Д. Етика бізнесу: навчальний посібник К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332с.
13. Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин. Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с.
14. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. / Укладач: М.В. Матушкіна. Старобільськ, 2017. 201 с.
15. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. Навч. посіб. НТУУ «КПІ». 2015. 180 с.
16. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2015. 519 с.
17. Nashchekina O. M., Koptieva H. M., Tymoshenkov I. V. (2023) The impact of CSR on financial performance: controversial empirical evidence and reasons behind it. Вісник Національного Технічного Університету "Харківський Політехнічний Інститут" (економічні науки), (1), 73–78. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.1.73>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

- 100% підсумкове оцінювання у вигляді заліку
25% залік: індивідуальне завдання (письмове) та його усна презентація
75% поточне оцінювання:
- 35% оцінювання завдань на практичних заняттях (участь у дискусіях та ситуаційні завдання);
 - 25% проміжний контроль (он-лайн тести);
 - 15% обговорення дискусійних питань на практичних заняттях

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувач кафедри
Олена ПРОХОРЕНКО

Гарант ОП
Тарас ДАНЬКО